

de Neptunus-mossel (*Posidonia Becheri*); maar het mocht niet gelukken. Toch heet deze brak- of zoetwater-mossel algemeen voor te komen in de schalies of leisteenen, die tot het tijdperk behooren waartoe de lagen aan de Geul bij Epen gerekend worden (onder-carboon of kulm). Alleen in Waterschoot v.d. Gracht's „Deeper Geology“ herinner ik mij iets gelezen te hebben, waaruit twijfel spreekt over de kans op *P. Becheri* in de lagen aan de Geul. Ik kan op het oogenblik de juiste bladzijde niet opgeven.

Met de Paaschdagen ben ik, zooals de lezers weten, daar weer in de buurt geweest; het was zeer helder weer en juist mid-

dag, zoodat de zon recht de kloof in scheen; bovendien stonden de boomen en struiken nog bladerloos; daardoor was het mogelijk in de 's zomers zoo donkere spleet de zwarte of vaal-grauwe leisteën op fossielen te onderzoeken. Dezen keer was het niet noodig, met elk uitgeklopt stukje steen naar den uitgang te loopen, om te kijken of er wat in zat.

Ook nu scheen het op niets uit te loopen; net toen het mij begon te

vervelen en ik er de brui van wou geven, viel me een brok naar mijn ooren, dat nog al dik was, iets bobbelde en in mijn verbeelding wel iets beloofde. Even doortikken! Ja, hoor, ik zag vaag iets als streepjes afsteken. Voorzichtig verder tikkend, haalde ik er de drie stukken uit, die ge hier zoo nauwkeurig mogelijk geteekend ziet. Tot mijn verrassing waren het niet de concentrische lijntjes van de ver-

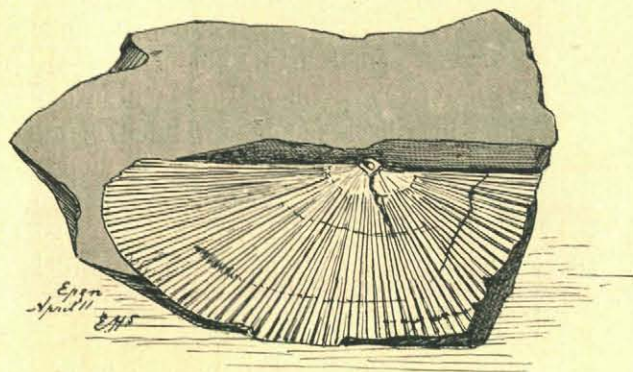

Fig. 2. Tegenpartij van dezelfde Rugschelp (natuurlijke grootte).

wachte *Posidonia*-schelp, maar regelmatig uit een punt wegstralende groefjes, dus een heel andere soort; waarschijnlijk niet eens een mossel. Ge begrijpt,

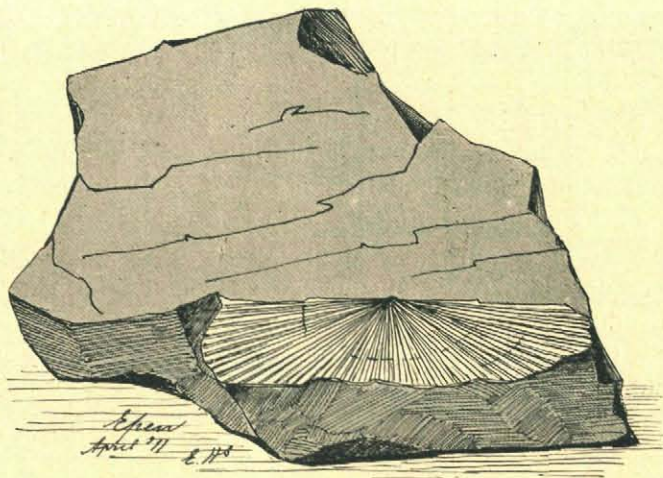

Fig. 1. Afdruk van een Rugschelp van een Brachiopode (*Orthothetes*).

dat ik met die teere, nauw zichtbare afdrukken in de brooze lei, uiterst voorzichtig te werk moest gaan, om er iets heels van thuis te brengen. Ik heb ze dan ook met open handen naar Epen gedragen, en ze daar zorgvuldig in watten gepakt. Daarna ben ik dadelijk weer terug gegaan om verder te zoeken, uren lang, maar... niets meer gevonden.

De menschen, die mij bezig zagen met inpakken, meenden, dat ik minstens gouderts, misschien wel diamant moest ontdekt hebben. De waarde van mijn schelpafdrukken bestaat natuurlijk alleen in de omstandigheid, dat zij aan de wetenschappelijke onderzoekers van den bodem van ons land, misschien een betere aanduiding kunnen geven, wat betreft den ouderdom en oorsprong van de leigesteenten langs de Geul. Want het fossiel, dat ik er vond, blijkt nog niet voor deze streek te zijn opgegeven; en het is er waarschijnlijk ook nooit eerder gevonden.

Ik durf niet zeggen, dat ik het juist gedetermineerd heb; voor zoover ik echter door beschrijving en vergelijking met goede afbeeldingen kon nagaan, is

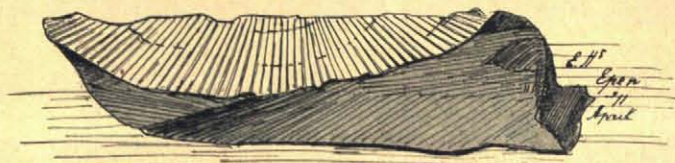

Fig. 3. Afgebroken ondergedeelte; sluit nog vrij goed aan bij dat van fig. 1.

dit een fossiel van kolenkalk niet van kolenlei. Ik vind het opgegeven voor België, Silezië en Rusland en wel (volgens Gosselet) voor de alleronderste lagen, die ook nog Devonische

fossielen bevatten; het lijkt het meest op *Orthothetes crenistria* (Phill), een armpootig weekdier of Brachiopode, geen mossel dus. Ook wel op de afbeelding in *De Koning* van *Spirifer crassus*, maar daarvoor is het plat.

Deze Brachiopoden lijken wel veel op mossels, doordat zij in en tusschen twee schalen leven; een dezer schalen is veel kleiner, platter dan de andere; dat is bij de oester evenwel ook het geval. Maar de Brachiopoden bezitten bovendien een kieuwgeraamte van kalk, dat in verschillende geslachten onderscheiden vormen kan hebben; soms zijn het heel mooi gewonden spiralen; zooals bij het daarnaar genoemde geslacht *Spirifer*. De onderschelp sluit met een kromme haak over de kleinere bovenschelp heen en heeft bovenaan een opening waar de „steel“ van het weekdier doorheen stak; met dezen „voet“ hechtte het zich aan rotsen of den zeebodem vast. Duizenden soorten Brachiopoden zijn er gevonden, afkomstig uit verschillende tijdperken der aarde; er leven thans nog maar enkele soorten in tropische zeeën.

Of en in hoeverre deze enkele vondst kan meewerken tot een beslissing omtrent den ouderdom en den oorsprong van de O.-Z.-Limburgsche klei-schalies, dat staat niet aan mij te beoordeelen. Wel zou ik gaarne van de deskundigen iets van hun meening hierover vernemen; dat spreekt.

E. HEIMANS.